

Vektorgeometri för gymnasister

Per-Anders Svensson

<https://moodle.lnu.se/course/view.php?id=71458>

Fakulteten för teknik
Linnéuniversitetet

Areor, vektorprodukter, volymer och determinanter II

Innehåll

Repetition: Vektorprodukt

Volymberäkningar

Determinanter

Några räknelagar för determinanter

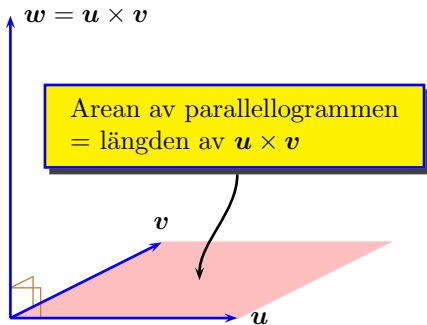
Determinanter och linjära ekvationssystem

Repetition: Vektorprodukt

Definition (Vektorprodukt)

Om $\mathbf{u}$ och $\mathbf{v}$ är två icke-parallella vektorer i rummet, så definieras deras *vektorprodukt* som den vektor $\mathbf{w}$ som är sådan att

- $\mathbf{u} \cdot \mathbf{w} = \mathbf{v} \cdot \mathbf{w} = 0$ ($\mathbf{w}$ är ortogonal mot både $\mathbf{u}$ och $\mathbf{v}$)
- längden av $\mathbf{w}$ är lika med arean av den parallelogram som spänns upp av $\mathbf{u}$ och $\mathbf{v}$
- systemet $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är positivt orienterat.

Vi skriver $\mathbf{w} = \mathbf{u} \times \mathbf{v}$. Om $\mathbf{u}$ och $\mathbf{v}$ är parallella, så definieras $\mathbf{u} \times \mathbf{v}$ som nollvektorn $\mathbf{0}$.

Sats

Om $\mathbf{u} = (x_1, x_2, x_3)$ och $\mathbf{v} = (y_1, y_2, y_3)$ i en positivt orienterad ON-bas, så gäller att

$$\mathbf{u} \times \mathbf{v} = (x_2y_3 - x_3y_2, x_3y_1 - x_1y_3, x_1y_2 - x_2y_1)$$

i samma bas.

Vi kan här skriva varje koordinat till $\mathbf{u} \times \mathbf{v}$ som en *determinant*:

$$\mathbf{u} \times \mathbf{v} = \left(\begin{vmatrix} x_2 & y_2 \\ x_3 & y_3 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_3 & y_3 \\ x_1 & y_1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{vmatrix} \right).$$

Följande uppställning kan underlätta beräkningen av vektorprodukten $\mathbf{u} \times \mathbf{v}$, där $\mathbf{u} = (x_1, x_2, x_3)$ och $\mathbf{v} = (y_1, y_2, y_3)$:

$$\begin{array}{cccc} x_2 & x_3 & x_1 & x_2 \\ & \diagdown & \diagup & \diagdown \\ & y_2 & y_3 & y_1 \\ & \diagup & \diagdown & \diagup \\ y_2 & y_3 & y_1 & y_2 \end{array}$$

Multiplisera korsvis och använd plustecken för de diagonaler som lutar nedåt åt höger och minustecken för de övriga.

Volymberäkningar

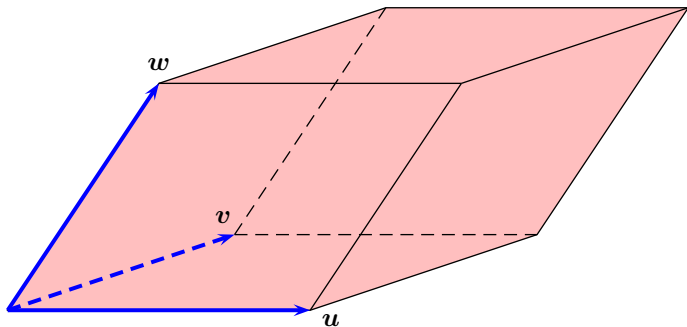
Om $\mathbf{u} = (x_1, x_2)$ och $\mathbf{v} = (y_1, y_2)$ är två icke-parallella vektorer i planet (med koordinaterna givna i en ON-bas), så fann vi förra gången att arean av den parallelogram som spänns upp av $\mathbf{u}$ och $\mathbf{v}$ kan bestämmas genom att beräkna *determinanten* av 2×2 -matrisen

$$\begin{pmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{pmatrix}$$

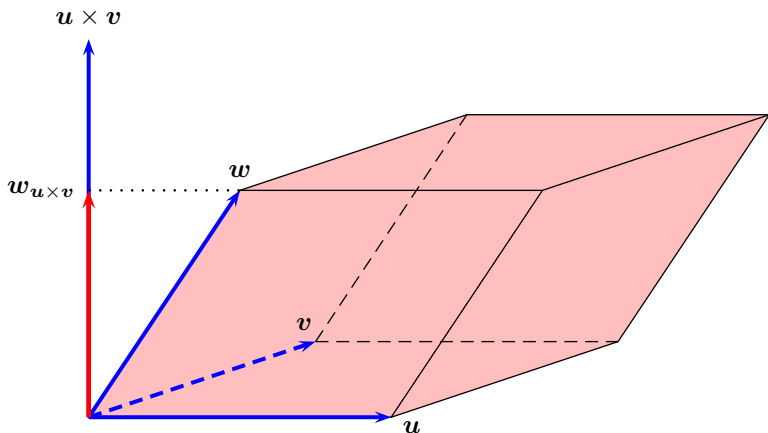
och ta absolutbeloppet av detta tal (så att resultatet blir positivt). Med andra ord ges parallelogrammens area av uttrycket

$$|x_1 y_2 - y_1 x_2|.$$

Vi ska nu studera motsvarande frågeställning i tre dimensioner; motsvarigheten till area av en parallelogram blir då *volym av en parallelepiped* (en ”sned låda”).

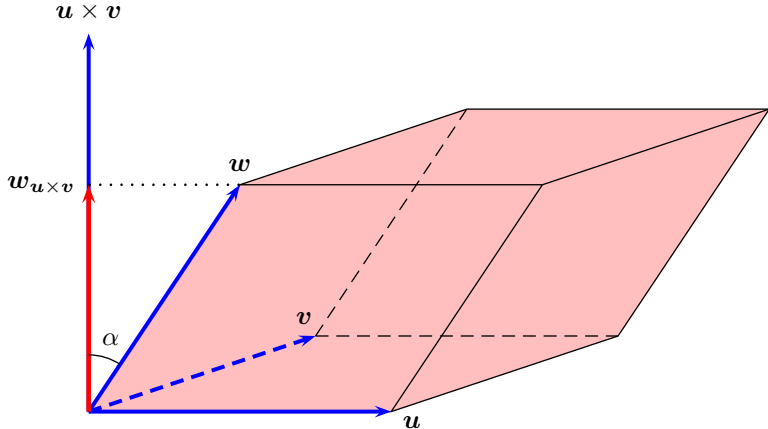

Låt $\mathbf{u}$, $\mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$ vara tre vektorer i rummet. Antag att de inte alla tre ligger i ett och samma plan, d.v.s. att de är linjärt oberoende. Då spänner de upp en parallelepiped, enligt figuren ovan. I denna figur är vektorerna också valda så, att systemet $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är positivt orienterat, d.v.s. sett från spetsen av $\mathbf{w}$ så sker den kortaste vridningen av $\mathbf{u}$, som gör att den pekar i samma riktning som $\mathbf{v}$, moturs.

Volymen av en parallelepiped ges som bekant av basytan gånger höjden.

- Basytan till parallelepipeden är den parallelogram som spänns upp av u och v . Arean av denna parallelogram är i sin tur lika med längden av $u \times v$.
- Låt $w_{u \times v}$ beteckna den ortogonala projektionen av w på $u \times v$. Då ges parallelepipedens höjd av längden av $w_{u \times v}$.

Alltså har vi att parallelepipedens volym V kan tecknas som

$$V = |\mathbf{u} \times \mathbf{v}| |\mathbf{w}_{\mathbf{u} \times \mathbf{v}}|.$$

Om α betecknar vinkeln mellan $\mathbf{w}_{\mathbf{u} \times \mathbf{v}}$ och $\mathbf{w}$, så är $|\mathbf{w}_{\mathbf{u} \times \mathbf{v}}| = |\mathbf{w}| \cos \alpha$, vilket ger

$$V = |\mathbf{u} \times \mathbf{v}| |\mathbf{w}| \cos \alpha = (\mathbf{u} \times \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w}.$$

Ovanstående resonemang bygger på att $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är positivt orienterat (och att $\mathbf{u} \times \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}_{\mathbf{u} \times \mathbf{v}}$ därmed pekar i samma riktning). Skulle $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ istället vara negativt orienterat, blir enda skillnaden ett teckenbyte; volymen kommer i så fall att ges av $V = -(\mathbf{u} \times \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w}$.

Definition (Volymfunktionen)

Om $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ är tre vektorer i rummet, så definierar vi *volymfunktionen* av $\mathbf{u}, \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$ som skalärprodukten av $\mathbf{u} \times \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$, d.v.s.

$$V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = (\mathbf{u} \times \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w}.$$

- Den geometriska tolkningen av $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är alltså att den ger, sånär som på tecknet, volymen av den parallelepiped som spänns upp av $\mathbf{u}, \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$.
- Systemet $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är positivt orienterat, om och endast om $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) > 0$; det är negativt orienterat, om och endast om $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) < 0$.
- Om $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = 0$ så urartar den parallelepiped som spänns upp av $\mathbf{u}, \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$; den blir "platt" och får ingen volym. Detta sker när precis när $\mathbf{u}, \mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$ alla ligger i ett och samma plan, d.v.s. när dessa vektorer är *linjärt beroende*.

Vi presenterar några räknelagar för volymfunktionen:

Sats

Låt $\mathbf{u}$, $\mathbf{u}'$, $\mathbf{v}$, $\mathbf{v}'$, $\mathbf{w}$ och $\mathbf{w}'$ vara vektorer i rummet och s ett reellt tal.

Då gäller

- (i)
  - $V(\mathbf{u} + \mathbf{u}', \mathbf{v}, \mathbf{w}) = V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) + V(\mathbf{u}', \mathbf{v}, \mathbf{w})$
  - $V(\mathbf{u}, \mathbf{v} + \mathbf{v}', \mathbf{w}) = V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) + V(\mathbf{u}, \mathbf{v}', \mathbf{w})$
  - $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w} + \mathbf{w}') = V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) + V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}')$
- (ii) $V(s\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = V(\mathbf{u}, s\mathbf{v}, \mathbf{w}) = V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, s\mathbf{w}) = sV(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$
- (iii) $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = 0$, om två av vektorerna $\mathbf{u}$, $\mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$ är lika.

Eftersom $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = (\mathbf{u} \times \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w}$, så kan formeln ovan bevisas genom att utnyttja räknelagarna för skalär- och vektorprodukt.

Notera att om $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}$ är linjärt beroende, så kan en av dessa vektorer, t.ex. $\mathbf{u}$, skrivas som en linjärkombination av de övriga: $\mathbf{u} = a\mathbf{v} + b\mathbf{w}$. Med hjälp av formeln i satsen ovan fås då att

$$\begin{aligned} V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) &= V(a\mathbf{v} + b\mathbf{w}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = V(a\mathbf{v}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) + V(b\mathbf{w}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) \\ &= aV(\mathbf{v}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) + bV(\mathbf{w}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = a \cdot 0 + b \cdot 0 = 0, \end{aligned}$$

precis vad vi konstaterade på föregående sida, fast då med ett geometriskt resonemang.

Antag nu att $\mathbf{u} = (x_1, x_2, x_3)$, $\mathbf{v} = (y_1, y_2, y_3)$ och $\mathbf{w} = (z_1, z_2, z_3)$ i en positivt orienterad ON-bas. Då är, till att börja med,

$$\begin{aligned}\mathbf{u} \times \mathbf{v} &= \left(\begin{vmatrix} x_2 & y_2 \\ x_3 & y_3 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_3 & y_3 \\ x_1 & y_1 \end{vmatrix}, \begin{vmatrix} x_1 & y_1 \\ x_2 & y_2 \end{vmatrix} \right) \\ &= (x_2y_3 - y_2x_3, x_3y_1 - y_3x_1, x_1y_2 - y_1x_2).\end{aligned}$$

Därmed blir

$$\begin{aligned}V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) &= (\mathbf{u} \times \mathbf{v}) \cdot \mathbf{w} \\ &= (x_2y_3 - y_2x_3)z_1 + (x_3y_1 - y_3x_1)z_2 + (x_1y_2 - y_1x_2)z_3 \\ &= x_2y_3z_1 - y_2x_3z_1 + x_3y_1z_2 - y_3x_1z_2 + x_1y_2z_3 - y_1x_2z_3.\end{aligned}$$

Högerledet ovan ger alltså, sånär som på tecknet, volymen av den parallelepiped som spänns upp av vektorerna $\mathbf{u} = (x_1, x_2, x_3)$, $\mathbf{v} = (y_1, y_2, y_3)$ och $\mathbf{w} = (z_1, z_2, z_3)$. Detta är alltså motsvarigheten till formeln för arean av en parallelogram i planet.

I planet kopplade vi formeln för arean av en parallelogram till determinanten för en viss 2×2 -matris. Vi gör en analog koppling vad beträffar volymen av en parallelepiped i rummet, fast matrisen ifråga blir då istället av typ 3×3 .

Determinanter

Definition (Determinant av en 3×3 -matris)

Med *determinanten* av 3×3 -matrisen

$$A = \begin{pmatrix} x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 \\ x_3 & y_3 & z_3 \end{pmatrix}$$

avses talet

$$\begin{aligned} \det A &= \begin{vmatrix} x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 \\ x_3 & y_3 & z_3 \end{vmatrix} \\ &= x_1 y_2 z_3 + x_2 y_3 z_1 + x_3 y_1 z_2 - x_1 y_3 z_2 - x_2 y_1 z_3 - x_3 y_2 z_1. \end{aligned}$$

Med andra ord är $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = \det A$, där A är den matris vars kolonner i tur och ordning utgörs av koordinaterna för vektorerna $\mathbf{u}$, $\mathbf{v}$ och $\mathbf{w}$.

Sarrus' regel

För att beräkna determinanten

$$\begin{vmatrix} x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 \\ x_3 & y_3 & z_3 \end{vmatrix}$$

kan följande uppställning användas:

$$\begin{array}{cccccc} x_1 & y_1 & z_1 & x_1 & y_1 & z_1 \\ x_2 & y_2 & z_2 & x_2 & y_2 & z_2 \\ x_3 & y_3 & z_3 & x_3 & y_3 & z_3 \end{array}$$

Multiplicera längs med diagonalerna. Använd plustecken för de diagonalerna som lutar nedåt åt höger och minustecken för de övriga.

Exempel

Beräkna determinanten av matrisen

$$A = \begin{pmatrix} 7 & -2 & 1 \\ 2 & 0 & 2 \\ 1 & 4 & 2 \end{pmatrix}.$$

Lösning.

Vi använder Sarrus' regel:

7	-2	1	7	-2	1
2	0	2	2	0	2
1	4	2	1	4	2

och får att

$$\begin{aligned} \det A &= 7 \cdot 0 \cdot 2 + (-2) \cdot 2 \cdot 1 + 1 \cdot 2 \cdot 4 - 7 \cdot 2 \cdot 4 - (-2) \cdot 2 \cdot 2 - 1 \cdot 0 \cdot 1 \\ &= 0 - 4 + 8 - 56 + 8 - 0 = -44. \end{aligned}$$

Exempel

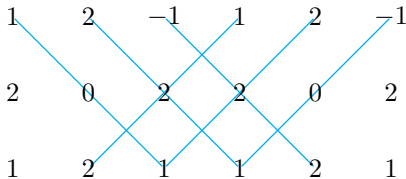
Vektorerna $\mathbf{u} = (1, 2, 1)$, $\mathbf{v} = (2, 0, 2)$ och $\mathbf{w} = (-1, 2, 1)$ spänner upp en parallelepiped i rummet. Beräkna volymen av denna parallelepiped.

Lösning.

Den sökta volymen ges (sånär som på tecken) av volymfunktionen

$$\begin{aligned} V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) &= \begin{vmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 2 & 0 & 2 \\ 1 & 2 & 1 \end{vmatrix} = \text{/Sarrus' regel/} \\ &= 0 + 4 + (-4) - 4 - 4 - 0 = -8 \end{aligned}$$

Den sökta volymen är därmed $|V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})| = |-8| = 8$. □

Exempel

Avgör om $\mathbf{f}_1 = (1, 2, 3)$, $\mathbf{f}_2 = (1, 2, 1)$, $\mathbf{f}_3 = (1, 0, 1)$ är linjärt beroende eller oberoende.

Lösning.

Tidigare har vi angripit liknande problem genom att lösa det homogena ekvationssystem

$$AX = O,$$

där A har som sina kolonner i tur och ordning koordinaterna för $\mathbf{f}_1$, $\mathbf{f}_2$ och $\mathbf{f}_3$: Om detta system endast har den triviala lösningen $X = O$, så är $\mathbf{f}_1, \mathbf{f}_2, \mathbf{f}_3$ linjärt oberoende, i annat fall linjärt beroende. Vi kan nu "slippa undan" att lösa detta ekvationssystem, genom att beräkna determinanten av matrisen A ovan; vi får med hjälp av Sarrus' regel att

$$\det A = \begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 2 & 2 & 0 \\ 3 & 1 & 1 \end{vmatrix} = -4 \neq 0.$$

Alltså är vektorerna linjärt oberoende. (Med andra ord är $(\mathbf{f}_1, \mathbf{f}_2, \mathbf{f}_3)$ en bas för rummets vektorer.) □

Exempel

För vilka värden på konstanten a är systemet $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ positivt orienterat, om $\mathbf{u} = (0, 1, 2)$, $\mathbf{v} = (-1, -2, 1)$ och $\mathbf{w} = (2, a, 2)$?

Lösning.

Systemet $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ är positivt orienterat, om och endast om $V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) > 0$. Vi får att

$$V(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w}) = \begin{vmatrix} 0 & -1 & 2 \\ 1 & -2 & a \\ 2 & 1 & 2 \end{vmatrix} = 12 - 2a.$$

Alltså är $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ positivt orienterat, om och endast om $12 - 2a > 0$, d.v.s. $a < 6$. □

Anmärkning

Om $a > 6$ i exemplet ovan, så blir $(\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{w})$ i stället negativt orienterat, medan vektorerna blir linjärt beroende, om $a = 6$.

Några räknelagar för determinanter

Sats

Låt A och B vara 3×3 -matriser. Då gäller

- (i) $\det A^T = \det A$
- (ii) $\det(AB) = \det A \cdot \det B$. (*Produktlagen för determinanter*)
- (iii) Om A är inverterbar så är

$$\det A^{-1} = \frac{1}{\det A}.$$

Bevis av (iii).

Vi utgår från att vi redan har bevisat (ii) ovan (produktlagen), och att vi därmed får använda oss av den i vårt resonemang.

För enhetsmatrisen E gäller $\det E = 1$. Med hjälp av produktlagen fås därmed

$$1 = \det E = \det(A^{-1}A) = \det A^{-1} \cdot \det A.$$

Alltså är $\det A^{-1} = \frac{1}{\det A}$, vilket skulle bevisas.

Determinanter och linjära ekvationssystem

För en 3×3 -matris

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & a_{13} \\ a_{21} & a_{22} & a_{23} \\ a_{31} & a_{32} & a_{33} \end{pmatrix}$$

så kallas (a_{11}, a_{21}, a_{31}) , (a_{12}, a_{22}, a_{32}) och (a_{13}, a_{23}, a_{33}) för matrisens *kolonnvektorer*. I samma anda kallas (a_{11}, a_{12}, a_{13}) , (a_{21}, a_{22}, a_{23}) och (a_{31}, a_{32}, a_{33}) för matrisens *radvektorer*.

Exempel

Kolonnvektorerna till matrisen

$$\begin{pmatrix} 0 & -1 & 8 \\ -2 & 10 & 4 \\ 2 & 1 & -2 \end{pmatrix}$$

ges av $(0, -2, 2)$, $(-1, 10, 1)$ och $(8, 4, -2)$, medan radvektorerna utgörs av $(0, -1, 8)$, $(-2, 10, 4)$ och $(2, 1, -2)$.

Vi återknyter till formeln

$$\det A^{-1} = \frac{1}{\det A}$$

för determinanten av inversen till en matris. Med tanke på hur denna formel ser ut, ligger det nära till hands att fråga sig:

Vad händer om $\det A = 0$? Då blir det ju noll i nämnaren i högerledet?

Poängen är att *$\det A$ inte kan vara noll, om A är inverterbar!*

Sats

Låt A vara en 3×3 -matris. Då är följande påståenden ekvivalenta:

- (i) Ekvationssystemet $AX = B$ har en entydig lösning för varje högerled B*
- (ii) A är inverterbar*
- (iii) Kolonnvektorerna till A är linjärt oberoende*
- (iv) Radvektorerna till A är linjärt oberoende*
- (v) $\det A \neq 0$.*

Exempel

I ett exempel från den allra första föreläsningen skulle vi bestämma för vilka värden på konstanterna a och b som ekvationssystemet

$$\begin{cases} x + ay - 2z = 3 \\ 2x + y - 3z = b \\ -x \quad \quad + z = 1 \end{cases}$$

hade

- exakt en lösning
- oändligt många lösningar
- ingen lösning alls.

Det enda verktyget vi hade då var Gausselimination. Nackdelen med Gausselimination är att det kan bli litet trixiga räkningar, eftersom vissa av koefficienterna i ekvationerna inte är kända tal; det är lätt hänt att man räknar fel. Men tack vare föregående sats kan vi nu förenkla räkningarna!

Låt nämligen A vara systemets koefficientmatris. Då vet vi att ekvationssystemet har entydig lösning, om och endast om A är inverterbar, vilket i sin tur inträffar om och endast om $\det A \neq 0$.

Eftersom

$$\det A = \begin{vmatrix} 1 & a & -2 \\ 2 & 1 & -3 \\ -1 & 0 & 1 \end{vmatrix} = a - 1,$$

har ekvationssystemet exakt en lösning om $a - 1 \neq 0$, d.v.s. om $a \neq 1$. För dessa värden på a , spelar det alltså ingen roll vilket värde b har.

För att ta reda på vad som händer om $a = 1$ så gör vi på samma sätt som vi gjorde i exemplet från den första föreläsningen, d.v.s. vi löser det ekvationssystem

$$\begin{cases} x + y - 2z = 3 \\ 2x + y - 3z = b \\ -x \quad \quad + z = 1 \end{cases}$$

vi får, om vi sätter $a = 1$. (Vi fick då att det finns oändligt många lösningar om $b = 2$, men inga alls om $b \neq 2$.)

Anmärkning

Räknelagarna för determinanter och satsen som kopplar determinanter till lösbarheten hos ekvationssystem, formulerade vi enbart för 3×3 -matriser. De gäller dock oavkortade även för 2×2 -matriser.

Om A och B är 2×2 -matriser, så gäller alltså t.ex. produktlagen $\det(AB) = \det A \cdot \det B$, och att ett ekvationssystem med A som koefficientmatris har entydig lösning, om och endast om $\det A \neq 0$.

Exempel

För att ta reda på när ekvationssystemet

$$\begin{cases} ax + 4y = 2 \\ 2x + (2 + a)y = -1 \end{cases}$$

har entydighet lösning, beräknar vi först determinanten av koefficientmatrisen

$$\begin{vmatrix} a & 4 \\ 2 & 2 + a \end{vmatrix} = a(2 + a) - 4 \cdot 2 = a^2 + 2a - 8.$$

Vi vet att entydig lösning föreligger för alla värden på a som är sådana att $a^2 + 2a - 8 \neq 0$.

Eftersom

$$\begin{aligned}a^2 + 2a - 8 = 0 &\iff a = -1 \pm \sqrt{(-1)^2 + 8} = -1 \pm \sqrt{9} = -1 \pm 3 \\&\iff a = -4 \text{ eller } a = 2,\end{aligned}$$

så kan vi konstatera att

Ekvationssystemet har entydig lösning för alla a , utom $a = -4$ och $a = 2$.

Utred på egen hand vad som händer om $a = -4$ eller $a = 2$.